

Disclosure of Land Use Indicators in Sustainability Reporting

Serhii Ostapchuk¹, Nataliia Tsaruk²

Abstract. Since the agricultural sector is one of the industries with a high environmental impact, ESG reporting issues and the disclosure of non-financial land-use indicators are becoming necessary to ensure transparency in agribusiness activities, increase accountability, and enhance investment attractiveness. This article provides a systematic review of the international regulatory framework for sustainability reporting, with a special emphasis on the requirements for rational land-use indicators, and assesses the level of disclosure of land-use indicators by large agricultural companies in Ukraine in their sustainability reports. The research methodology is based on a comprehensive interdisciplinary approach that combines regulatory and comparative analysis, content analysis of corporate reporting, and case analysis of the practice of disclosing land-use indicators. The results of the study show that a multi-level system of regulatory oversight for the disclosure of land-use indicators in sustainability reporting has been established at the global level, with different frameworks performing complementary functions. International practice is gradually shifting from a declaratory description of environmental responsibility to a measurable, spatially detailed, and integrated disclosure of land-use indicators. Among all regulatory frameworks, the ESRS and TNFD offer the most comprehensive approach, requiring not only performance reporting but also indicators to assess ecosystem risks, land degradation, land-use changes, and business dependence on natural capital. In Ukraine, the largest agroholdings either do not publish sustainability reporting at all or limit it to a declaratory description of environmental initiatives, without providing quantitative indicators suitable for independent assessment and comparison. This indicates a lack of institutional maturity of ESG disclosure practices in the Ukrainian agricultural sector. Among Ukrainian agroholdings, Kernel Holding S.A. demonstrates the most systematic approach to disclosing land-use indicators, combining elements of the GRI, TNFD, and CDP methodologies. The practical value of such disclosure is moderate. However, we identified significant gaps in the company's corporate reporting on sustainable land-use indicators, which are important under the ESRS E4 standards and the TNFD recommendations. The results of this study lay the foundation for improving Ukrainian corporate disclosure of ESG indicators in the agricultural sector.

Keywords: sustainability reporting, accounting for land, sustainable land-use indicators, assessment of agricultural land, ESG indicators, regulatory frameworks for sustainability reporting, Ukrainian agricultural holdings, transparency of agricultural business.

Received: 31 March 2025 | **Revised:** 24 April 2026 | **Accepted:** 27 April 2026 | **Published:** 30 May 2026

Suggested Citation

Ostapchuk, S., & Tsaruk, N. (2026). Disclosure of Land Use Indicators in Sustainability Reporting. *Oblik i finansi*, 2(112), 72-81. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2026-2\(112\)-72-81](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2026-2(112)-72-81)

This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 License (<http://www.creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), which permits use and distribution in any medium, provided the original work is properly cited and the use is non-commercial.

© The Author(s) 2026

¹ Serhii Ostapchuk, National Scientific Centre “Institute of Agrarian Economics”, Ukraine.

ORCID 0000-0002-2342-6376

E-mail: ostapchuk@faaf.org.ua (Corresponding author)

² Nataliia Tsaruk, Separated unit of National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine “Nizhyn agrotechnical institute”, Ukraine.

ORCID 0000-0001-5426-1378

Розкриття показників землекористування у звітності зі сталого розвитку

Сергій Остапчук¹, Наталія Царук²

¹ Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», м. Київ, Україна

² Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут», Україна

Анотація. Оскільки аграрний сектор належить до галузей із високим рівнем впливу на довкілля, питання ESG-звітності та розкриття нефінансових показників землекористування стають необхідною умовою забезпечення прозорості діяльності агробізнесу, підвищення його підзвітності та інвестиційної привабливості. Метою статті є системний огляд міжнародних нормативних рамок підготовки звітності зі сталого розвитку з особливим акцентом на вимоги до звітних показників раціонального землекористування, а також оцінка рівня розкриття показників використання земельних ресурсів великими аграрними компаніями України у звітах зі сталого розвитку. Методологія дослідження представлена комплексним міждисциплінарним підходом, який поєднує нормативний та порівняльний аналіз, контент-аналіз корпоративної звітності та кейс-аналіз практики розкриття показників землекористування. Результати дослідження показують, що на глобальному рівні сформовано багаторівневу систему нормативного регулювання розкриття показників землекористування у звітності зі сталого розвитку, в якій різні рамки виконують взаємодоповнюючі функції. Міжнародна практика поступово зміщується від декларативного опису екологічної відповідальності до вимірюваного, просторово деталізованого та інтегрованого розкриття показників землекористування. При цьому найбільш комплексний підхід пропонують ESRS і TNFD, які вимагають не лише звітування про результати діяльності, але й надавати показники оцінки екосистемних ризиків, деградації земель, змін у землекористуванні та залежності бізнесу від природного капіталу. Виявлено, що більшість великих агрохолдингів України або взагалі не оприлюднюють звітність зі сталого розвитку, або обмежуються декларативним описом екологічних ініціатив без наведення кількісних індикаторів, придатних для незалежної оцінки та порівняння. Це свідчить про недостатню інституційну зрілість практик ESG-розкриття в українському аграрному секторі. Серед українських агрохолдингів компанія Кернел демонструє найбільш системний підхід до розкриття показників землекористування, поєднуючи елементи методології GRI, TNFD і CDP. Практична цінність такого розкриття є помірно високою, хоча виявлено суттєві прогалини у звітності компанії щодо показників раціонального землекористування, які є важливими елементами стандартів ESRS E4 і рекомендацій TNFD. Результати цього дослідження закладають основи для удосконалення вітчизняної практики корпоративного розкриття ESG-показників в аграрному секторі.

Ключові слова: звітність зі сталого розвитку, облік земельних ресурсів, індикатори раціонального землекористування, оцінка земель сільськогосподарського призначення, ESG-показники, міжнародні стандарти підготовки звітності зі сталого розвитку, українські агрохолдинги, прозорість аграрного бізнесу.

Постановка проблеми. Аграрний сектор належить до галузей із високим рівнем впливу на довкілля, тому питання ESG-звітності та розкриття нефінансових показників землекористування стають необхідною умовою забезпечення прозорості діяльності агробізнесу, підвищення його підзвітності та інвестиційної привабливості [1; 2; 3].

Розкриття показників землекористування у звітності зі сталого розвитку дозволяє оцінити вплив підприємства на довкілля, рівень екологічної відповідальності та ефективність управління земельними ресурсами. Важливість такого розкриття підтверджують результати багатьох досліджень. Зокрема М.Х. Муріель та ін. (M.J. Muriel et al.) зазначають, що агропродовольчий сектор має вищий рівень залежності від природних ресурсів порівняно з більшістю інших галузей, а тому потребує більш детального та стандартизованого розкриття екологічної інформації у звітності про сталий розвиток [4]. І. Індіриховська та ін. (I. Jindřichovská et al.) виявили, що великі агропромислові компанії дедалі активніше використовують звітність зі сталого

розвитку для демонстрації екологічної відповідальності та управління ризиками, пов'язаними із землекористуванням і природними ресурсами [5]. Водночас А. Буаллай (A. Buallay) на основі дослідження аграрних компаній із 31 країни світу доводить, що практика ESG-розкриттів стає важливим елементом корпоративного управління та ринкової репутації підприємств аграрної галузі [6].

Поетапне запровадження Україною Європейських стандартів звітності про сталий розвиток (ESRS) [7] у контексті євроінтеграції актуалізує питання розкриття показників землекористування українськими аграрними компаніями, які прагнуть залучити інвестиції на міжнародних ринках капіталу.

Таким чином, дослідження питань розкриття показників землекористування у звітності зі сталого розвитку є важливим як з наукової, так і з практичної точки зору, оскільки сприяє підвищенню прозорості аграрного бізнесу, удосконаленню системи управління земельними ресурсами та забезпеченню реалізації принципів сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Як свідчать останні дослідження, звітність зі сталого розвитку стає важливим елементом корпоративного управління аграрних підприємств та підвищує їхню ринкову прозорість, однак рівень якості екологічних розкриттів залишається нерівномірним між країнами та компаніями [6; 7]. Попри зростання уваги до проблем втрати біорізноманіття, загальна якість корпоративних розкриттів після 2015 року знизилася. Дослідження А. Бассена та ін. (*A. Bassen et al.*) показало, що на якість розкриття інформації пов'язаної із біорізноманіттям, суттєво впливають внутрішні чинники, зокрема кліматичні ризики та стимули менеджменту. Компанії частіше та детальніше звітують про біорізноманіття тоді, коли керівництво бачить стратегічну цінність такого розкриття або стикається з підвищеним екологічним ризиком [9]. Водночас сучасні стандарти звітності зі сталого розвитку поступово переходять від загальних екологічних показників до конкретних індикаторів впливу на земельні ресурси та екосистеми [4].

Поряд із удосконаленням міжнародних стандартів підготовки звітності зі сталого розвитку, все більше країн переходять від добровільного до обов'язкового розкриття ESG-показників. Е. Діндар (*E. Dindar*) дослідив перші звіти про сталий розвиток, опубліковані турецькими агропродовольчими компаніями після запровадження в країні обов'язкової нормативно-регуляторної рамки. Результати його дослідження показують, що компанії приділяють значну увагу розкриттю інформації, пов'язаної з навколишнім середовищем та кліматом, зокрема щодо викидів, адаптації до зміни клімату та стійкості, управління водними ресурсами та відходами. Натомість, агроекологічні та земельні впливи, такі як здоров'я ґрунту, використання пестицидів та перетворення екосистем, слабо враховуються у звітах. Таким чином, хоча обов'язкова звітність підвищує прозорість у сферах, пов'язаних з кліматом, вона досягає лише вибіркового узгодження з порядком денним Цілей сталого розвитку в контексті раціонального землекористування. Це підкреслює необхідність сильнішої інтеграції пріоритетів сталого розвитку для конкретних секторів до обов'язкових систем звітності про сталий розвиток [10].

Я. Фроуз та ін. (*J. Frouz et al.*) звертають увагу на проблему стандартизації показників природного капіталу та землекористування у корпоративній звітності. Дослідники підкреслюють необхідність створення уніфікованих підходів до оцінки впливу підприємств на земельні ресурси, біорізноманіття та екосистемні послуги, оскільки існуючі системи ESG-звітності ще не забезпечують достатнього рівня порівнюваності інформації між компаніями [1]. Всебічно оцінивши розкриття інформації про біорізноманіття 47 світовими компаніями з найвищим рівнем доходу за звітний період 2023–2024 років, Р. Шарма та Г. Дхрув (*R. Sharma & G. Dhruv*) виявили прогалини в кількісній оцінці та прозорості звітних показників. Дослідники рекомендують розробити

гармонізовані для різних галузей показники звітності щодо біорізноманіття для покращення порівнянності та підзвітності в інтересах зацікавлених сторін [7]. Результати цих досліджень показують, що методологія підготовки і розкриття показників землекористування у звітності зі сталого розвитку все ще перебуває на стадії формування і вимагає подальшого удосконалення.

Дослідження українських науковців зосереджені переважно на нормативних рамках та концептуальних підходах до звітності зі сталого розвитку, оскільки її оприлюднення вітчизняними підприємствами до 2026 року мало добровільний характер, а отже на практиці рівень корпоративного розкриття ESG-показників був досить низьким.

В. Жук та ін. визначили основні види діяльності середніх аграрних підприємств, що підлягають розкриттю у нефінансовій звітності [11]. Зосередившись на таких показниках як розвиток і поліпшення умов праці персоналу, інвестиції в розвиток регіону, дотримання прав людини, упровадження КСВ-програм у ланцюг постачання, дослідники водночас залишили поза увагою показники землекористування, як на нашу думку, мають ключове значення для інвесторів в умовах відкриття ринку сільськогосподарських земель в Україні.

Натомість В. Метелиця, Т. Гагалок та О. Колісник запропонували власну стандартизовану форму Звіту зі сталого розвитку та інвестицій в аграрному секторі економіки (*Report on Sustainable Development and Investments*) для розкриття показників екологічного капіталу [12]. В своєму дослідженні науковці безпосередньо поєднали ESG-звітність і аграрне землекористування, показники якого, на їх думку, визначають інвестиційну привабливість українського аграрного бізнесу для європейських інвесторів та міжнародних партнерів.

В. Вовк запропонувала методичний підхід до кількісної оцінки ESG рівня аграрних МСП на основі інтегрального індексу, який поєднує систему екологічних, соціальних та управлінських показників із галузево зваженими коефіцієнтами значущості, що відображають ресурсну, соціально кадрову та інституційну специфіку агробізнесу [13]. Ця робота є однією з перших українських публікацій, де здійснено кількісну оцінку ESG-показників аграрних підприємств.

Варто зазначити, що питання звітності зі сталого розвитку сьогодні є одним із домінуючих у публікації українських дослідників, що обумовлено перспективами поетапного запровадження обов'язкового звітування в Україні. Однак, нам не вдалося знайти роботи, які б були присвячені безпосередній оцінці рівня розкриття аграрними компаніями показників їх сталого розвитку, зокрема індикаторів раціонального землекористування, що визначає оригінальність та актуальність нашого дослідження.

Метою статті є системний огляд міжнародних нормативних рамок підготовки звітності зі сталого розвитку з особливим акцентом на вимоги до

показників раціонального землекористування, а також оцінка рівня розкриття показників використання земельних ресурсів великими аграрними компаніями України у звітах зі сталого розвитку.

Методологія дослідження. У цьому дослідженні використано комплексний міждисциплінарний підхід, який поєднує методи нормативного аналізу, порівняльного аналізу, контент-аналізу корпоративної звітності та кейс-аналізу практики розкриття показників землекористування.

Перша частина дослідження присвячена порівняльному аналізу міжнародних нормативних рамок, що регулюють розкриття показників землекористування у звітності зі сталого розвитку. До аналізу включено стандарти GRI [14], Європейські стандарти звітності зі сталого розвитку (ESRS) [8], стандарти IFRS S1 та IFRS S2 [15], рекомендації TNFD [16], а також додаткові рамки – ISO 14001 [17], ЦСР 15 «Захист та відновлення екосистем суші» [18] та систему добровільного екологічного розкриття CDP [19]. Мета такого аналізу – виявити логіку розкриття показників землекористування, їх цільове призначення, рівень деталізації та інформаційну спрямованість (екологічну, фінансову, управлінську або просторову).

Для оцінки міжнародної практики поширення нормативних рамок і практик корпоративного розкриття використано результати міжнародних аналітичних та емпіричних досліджень, зокрема матеріали KPMG та PwC [20; 21], а також результати академічних досліджень щодо застосування стандартів GRI, ISO 14001 і ЦСР 15 у корпоративній звітності [3-7; 10; 22; 23; 24].

У другій частині дослідження здійснено контент-аналіз корпоративної звітності великих аграрних компаній України. Емпіричну базу сформували офіційні вебсайти десяти найбільших агрохолдингів України, що дозволило оцінити рівень поширення практики звітування зі сталого розвитку та доступність розкриття показників землекористування. У межах цього етапу дослідження здійснювався пошук та порівняльна оцінка наявності звітів зі сталого розвитку, корпоративної соціальної відповідальності, ESG-звітів або інших нефінансових документів, які містять інформацію про управління земельними ресурсами.

Завершальним етапом дослідження став кейс-аналіз корпоративної звітності компанії Kernel як одного з небагатьох українських агрохолдингів, що системно оприлюднює інформацію про сталий розвиток. Об'єктом аналізу став розділ «Сталий розвиток» річного фінансового звіту компанії за 2023 рік [25], а також супровідні матеріали CDP. Для систематизації отриманих результатів використано метод якісного контент-аналізу, за допомогою якого було ідентифіковано, згруповано та інтерпретовано показники землекористування, що розкриваються компанією.

Класифікацію показників здійснено за аналітичними групами, сформованими авторами на основі синтезу вимог GRI, ESRS та TNFD:

(1) масштаб землекористування; (2) структура використання земель; (3) ефективність землекористування; (4) екологічна інтенсивність землекористування; (5) сталі агропрактики та управління ґрунтами; (6) просторове та польове управління землею; (7) біорізноманіття та екологічні обмеження. Для кожного показника оцінювалися: зміст розкриття у звіті, інформаційне навантаження та потенційна практична цінність для ключових груп стейкхолдерів.

Оцінювання практичної значущості показників проводилося шляхом аналітичної інтерпретації їх корисності для інвесторів, кредиторів, державних регуляторів, місцевих громад, орендодавців земель, екологічних організацій та інших користувачів корпоративної звітності. При цьому враховувалися можливості використання показників для оцінки операційної ефективності, ESG-ризиків, управління природним капіталом і довгострокової стійкості землекористування.

Виклад основних результатів дослідження. Сьогодні розкриття показників землекористування у звітності зі сталого розвитку регулюється трьома міжнародними нормативними рамками.

I. Стандарти GRI та Європейські стандарти звітності зі сталого розвитку (ESRS)

Стандарти GRI (*Global Reporting Initiative / GRI*) – найбільш поширена у світі система добровільної нефінансової звітності, яка дозволяє компаніям прозоро розкривати інформацію про свій вплив на економіку, довкілля та суспільство (ESG-показники), задовольняючи запити широкого кола стейкхолдерів. Система GRI включає три основні категорії стандартів: універсальні, тематичні та галузеві [14]. Вимоги до розкриття показників землекористування містяться у кількох тематичних стандартах в контексті оцінки прямого впливу на землю (GRI 304), причин зміни землекористування (GRI 305, GRI 301, GRI 302) та наслідків деградації земельних ресурсів (GRI 306, GRI 303, GRI 304).

Вимоги Європейських стандартів звітності зі сталого розвитку (*European Sustainability Reporting Standards / ESRS*) [8] є обов'язковими для компаній, які підпадають під дію Директиви ЄС про звітність зі сталого розвитку (CSRD). Наразі ці стандарти містять найбільш деталізовані вимоги до розкриття показників землекористування, які прописані у кількох стандартах, насамперед ESRS E4, ESRS E1 та частково ESRS E5.

Ця нормативна рамка зосереджується на фактичних фізичних змінах у використанні земель та екологічних наслідках, а не на фінансових оцінках ризиків. В той час як система GRI описує землекористування через показники впливу діяльності (площа земель, зміна природних територій, деградація екосистем, рекультивация та біорізноманіття), ESRS суттєво деталізує ці показники, вимагаючи від компаній розкривати геопросторові дані, метрики змін у землекористуванні, індикатори фрагментації екосистем і стану земель на рівні конкретних локацій.

По суті, звітність зі сталого розвитку, регламентована цією нормативною рамкою, відповідає на питання «які фізичні зміни відбуваються із землею внаслідок діяльності компанії», через вимірювані нефінансові екологічні індикатори.

II. *IFRS S1 та IFRS S2* – глобальні стандарти розкриття інформації, пов'язаної зі сталим розвитком, які розроблені Радою з міжнародних стандартів сталого розвитку (ISSB) та покликані об'єднати ESG-показники (довкілля, соціальна сфера, управління) із фінансовою звітністю компаній [15]. В контексті розкриття показників землекористування ці стандарти зобов'язують розкривати: ризики переходу та фізичні ризики, які пов'язані із деградацією земель та зміною землекористування (особливо через викиди парникових газів згідно Регламенту LULUCF); впливи на бізнес-модель через залежність від земельних ресурсів; фінансові ризики (знецінення, капітальні витрати і ризик ланцюга постачання).

Таким чином, розкриття, регламентоване цією нормативною рамкою, зосереджується не на фізичних показниках використання земель, а на тому, як зміни землекористування впливають на фінансовий стан і перспективи компанії. Розробник цих стандартів – Міжнародна рада зі стандартів сталого розвитку (ISSB) переводить землекористування у площину фінансово матеріальних ризиків і впливу на вартість бізнесу, а не детальних екологічних індикаторів.

III. *Цільова група з питань розкриття фінансової інформації, пов'язаної з природою (Taskforce on Nature-related Financial Disclosures, TNFD)* – глобальна ініціатива, створена у 2021 році для розробки структурованої системи звітності, яка допомагає бізнесу та фінансовим установам оцінювати, розкривати інформацію та реагувати на ризики, пов'язані з впливом на природу та залежністю від неї [16]. Рекомендації TNFD – одна з найсучасніших нормативних рамок, безпосередньо сфокусована на природі, зокрема й земельних ресурсах. Розкриття показників землекористування фокусується на системному аналізі того, де, як і наскільки бізнес взаємодіє із земельними та екосистемними ресурсами. У контексті землекористування TNFD вимагає: просторової ідентифікації (де відбувається вплив); оцінки залежності бізнесу від земельних екосистем; аналізу ризиків деградації та втрати природних систем; сценарного підходу до змін в землекористуванні. Отже, TNFD розглядає землекористування як частину ширшої системи взаємозв'язків між бізнесом і природою, поєднуючи екологічні впливи, залежності та фінансові ризики в єдину звітну модель.

Водночас на міжнародному рівні існують додаткові нормативні рамки, які безперечно доповнюють систему звітних показників у контексті розкриття компаніями інформації про землекористування. Зокрема міжнародний стандарт ISO 14001 «Системи екологічного управління» [17] надає структуровану глобально застосовну нормативну основу, яка допомагає компаніям

мінімізувати свій вплив на навколишнє середовище, відповідати вимогам законодавства та постійно покращувати сталість. Цей стандарт безпосередньо не встановлює конкретних звітних індикаторів щодо земельних ресурсів, а лише пропонує системний підхід до управління екологічними аспектами діяльності, який у контексті землекористування передбачає: ідентифікацію значущих екологічних аспектів, пов'язаних із використанням земель; контроль і зменшення негативного впливу на ґрунти та території; управління ризиками деградації земель у межах системи екологічного управління; моніторинг ефективності природоохоронних заходів.

Прямо пов'язаною із раціональним землекористуванням є одна із Цілей сталого розвитку (ЦСР) [18], прийнятими ООН у 2015 році, зокрема ЦСР 15 «Захист та відновлення екосистем суші», спрямована на захист, відновлення та сприяння сталому використанню наземних екосистем. У контексті землекористування вона охоплює: зупинення деградації земель, боротьбу з опустелюванням, припинення втрати біорізноманіття, відновлення деградованих земель і ґрунтів, сталу практику лісокористування.

Також дотичною до сталого землекористування є глобальна система розкриття інформації про вплив на навколишнє середовище, керована міжнародною некомерційною благодійною організацією *Carbon Disclosure Project (CDP)* [19]. Ця система добровільного розкриття екологічних даних має окремі модулі для клімату, води та лісів. Саме модуль для лісів є найбільш релевантним по відношенню до землекористування, адже він охоплює: ризики дефлорації у ланцюгах постачання; зміну землекористування; вплив агросировини (соя, пальмова олія, деревина, худоба); політики нульової дефлорації; протезуваність сировини.

Разом ці три додаткові нормативні рамки доповнюють звітні стандарти (GRI/ESRS) на управлінському (ISO 14001), стратегічному (ЦСР 15) та ринково-інформаційному рівні (CDP). Натомість їх відокремлене використання може мати обмежений ефект для компаній. Наприклад, дослідження М. Малетик та ін. (*M. Maletic et al.*) [22] доводить, що хоча ISO 14001 може бути ефективним інструментом для досягнення сталого розвитку, однак компанії повинні вийти за межі екологічної спрямованості цього стандарту і визнати багатовимірну перспективу, одночасно вирішуючи проблеми навколишнього середовища, якості та соціальної відповідальності. Обмеженість ISO 14001 полягає в тому, що управління земельними ресурсами через систему екологічного управління має опосередкований характер та не забезпечує достатньої деталізації звітних індикаторів землекористування [23].

Оцінюючи галузеві відмінності в практиках розкриття інформації 47 найбільшими світовими компаніями шляхом зіставлення повідомлених заходів щодо біорізноманіття з вимогами стандарту GRI 304 і ЦСР 15, Sharma R. & Dhruv G. (2025)

виявили, що хоча 81% організацій здійснюють ініціативи щодо біорізноманіття, лише частина з них надає у звітах зі сталого розвитку вимірювані та прозорі відомості. Наприклад, компанії рідко мають повні дані про площі екосистем, стан земель та ефективність їх відновлення [7]. Отже, досягнення ЦСР 15 вимагає від компаній розширення їхніх зобов'язань щодо біорізноманіття, а відтак формування і оприлюднення більш деталізованої та змістовної звітності зі сталого розвитку. Відповідно, в даному випадку ЦСР 15 виступає як стратегічний орієнтир сталого розвитку, не визначаючи при цьому конкретних звітних індикаторів землекористування. Дослідження Sharma R. & Dhruv G. [7] доводить, що комплексне досягнення цілей сталого розвитку вимагає від компанії формування корпоративної звітності зі сталого розвитку на основі інтеграції вимог усіх вище описаних нормативних рамок у єдину звітну модель.

Опитування 5800 компаній у 58 країнах, проведене KPMG щодо звітності у сфері сталого розвитку (2024 р.), показало, що 90% організацій, які звітують, обирають стандарти GRI в якості нормативної рамки. Отже, стандарти GRI є найбільш широко використовуваною структурою звітності в усіх глобальних регіонах: Азіатсько-Тихоокеанський регіон (75%), Європа (71%), Америка (70%), Близький Схід та Африка (64%). Країни-лідери включають Тайвань, де впровадження становить 100%, за ним йдуть Сінгапур (97%) та Іспанія, Японія та Південна Корея (94%). Ці висновки підкреслюють глобальне поширення та актуальність стандартів GRI у корпоративній звітності про сталий розвиток [20].

Водночас ЄС намагається стимулювати європейські компанії складати звітність зі сталого розвитку відповідно до ESRS шляхом запровадження обов'язкового звітування. На практиці такий підхід натрапив на інституційний опір, що призвело до перенесення термінів запровадження обов'язкового звітування для окремих категорій компаній. В попередньому дослідженні нами було виявлено, що компанії у різних країнах та секторах економіки ЄС із застереженням відносяться до обов'язкового розкриття ESG-аспектів, беручи до уваги конкуренцію на міжнародних ринках [26].

Дослідження С. Квона та ін. (S. Kwon et al.) свідчить, що на глобальному рівні також зростає впровадження нормативної рамки TNFD, зокрема в організаціях, пов'язаних з лісовим господарством і навколишнім середовищем. Поширення звітності за TNFD відображає зростаюче визнання фінансових ризиків, пов'язаних із природою (зокрема й земельними ресурсами), і зростаючу актуальність структурованих систем розкриття інформації про сталий розвиток [24].

Хоча може здатися, що проаналізовані нами системи звітності зі сталого розвитку (GRI, ESRS, IFRS S1, IFRS S2, TNFD) конкурують між собою, однак, дослідження PwC (2026) [21] показало, що опитані фінансові інституції використовують кілька стандартів одночасно.

Таким чином, сьогодні на глобальному рівні сформовано декілька регуляторних рамок, які в поєднанні з допоміжними стандартами у сфері управління та сталого розвитку, допомагають компаніям системно та прозоро розкрити показники землекористування у звітності зі сталого розвитку. В той час як прозорість такого розкриття забезпечується через методологічну основу, запроповану в стандартах звітності, системність досягається завдяки поєднання фінансових і нефінансових індикаторів, що дозволяють всебічно оцінити вплив діяльності на стан земельних ресурсів.

Наразі в Україні великі аграрні компанії, для яких землекористування є ключовою основою їх бізнесу, надають суспільству дуже обмежену інформацію про свій сталий розвиток. Огляд офіційних сайтів ТОП 10 агрохолдингів України показав, що лише компанії Кернел та Нібулон оприлюднюють звіти про сталий розвиток. Хоча компанія Астарта заявляє, що з 2017 року публікує звіти за стандартами GRI, однак останній оприлюднений звіт стосується ще 2022 року. Загалом, в більшості випадків на сайтах таких компаній знаходимо лише декларативні брошури без конкретних звітних показників. Наприклад, ПрАТ МХП з 2022 року не публікує на своєму сайті звітність зі сталого розвитку, а лише декларує наміри сталого розвитку, які в контексті використання земельних ресурсів охоплюють: впровадження сталих аграрних практик; зменшення екологічного впливу на природні території; управління земельними ресурсами через ефективність виробництва та ESG-стратегію. Компанія Ukrlandfarming зазначає про впровадження ресурсозберігаючих технологій з використанням комбінованих багатоопераційних ґрунтообробних агрегатів для механічного обробітку землі, але ненавидить будь-яких конкретних індикаторів для верифікації таких заходів. На сайтах таких агрохолдингів як Агропросперіс, Агро-Регіон, Акріс Агро, Епіцентр Агро взагалі відсутня будь-яка інформація про сталий розвиток. Окремі агрохолдинги (Індустріальна молочна компанія, Контінентал Фармерз Груп) оприлюднюють лише звіт про корпоративну соціальну відповідальність, залишаючи поза увагою екологічні аспекти землекористування.

Така ситуація у сфері звітування про сталий розвиток серед великих аграрних компаній України є наслідком того, що до 2026 року розкриття показників сталого розвитку, і зокрема раціонального землекористування, мало добровільний характер. Відповідно, компанії не мали законодавчо закріплених зобов'язань робити такі розкриття. Проте, в рамках гармонізації українського законодавства із Директивою ЄС 2022/2464 щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» у 2025 році було внесені зміни, згідно яких обов'язкова звітність зі сталого розвитку стане частиною загального управлінського звіту. В першу чергу, така вимога торкнеться великих компаній, в яких працює понад 500 людей. Вперше

вони звітуватимуть у 2027 році за 2026 рік. Нормативною рамкою для такого звітування будуть стандарти ESRS. Безперечно, для компаній, які вже мають практику добровільного звітування за методологією GRI та TNFD, перехід до обов'язкової звітності зі сталого розвитку не буде суттєвим викликом.

Зазначимо, що нормативно-правові, організаційні, освітні та технічні аспекти імплементації Україною стандартів ESRS відповідно до положень Директиви ЄС 2022/2464 (CSRD) детально розкрито в дослідженні В. Ганусич та В. Шімон [27]. Відтак у нашому дослідженні не будемо зосереджувати свою увагу на цих питаннях, а спробуємо оцінити поточну

практику розкриття вітчизняними агрохолдингами інформації про використання земельних ресурсів у звітах зі сталого розвитку.

Серед проаналізованих нами агрохолдингів найбільш повно інформація про сталий розвиток представлена у звітах компанії Кернел, яка оприлюднила розділ «Сталий розвиток» у річному фінансовому звіті, а також опитувальник CDP. Для подання показників землекористування компанія використала широку методологію, комбінуючи вимоги GRI та TNFD. У таблиці 1 подано результати аналізу звіту про сталий розвиток в частині розкриття показників землекористування, який є частиною річного фінансового звіту компанії.

Таблиця 1. Розкриття показників землекористування компанією Кернел у звіті про сталий розвиток за 2023 рік

Група показників землекористування	Ключові показники ефективності	Зміст розкриття у звіті (дані звіту)	Значення для оцінки землекористування
1	2	3	4
1. Масштаб землекористування	Земельний банк, тис. га	Загальна площа орендованих сільськогосподарських угідь – 359 тис. га, з них 340 тис. га – під урожай 2022 р., 7 тис. га – насінництво і внутрішні потреби, 12 тис. га – перелоги	Характеризує масштаби використання земельних ресурсів
	Структура земельного фонду, тис. га	Компанія деталізує використання земель, вказуючи площі орних земель, земель під посівами, пасовищ і перелогів. Наводиться розподіл земель за термінами прав оренди	Дає змогу оцінити типи використання земель
2. Структура використання земель	Площі під культурами, тис. га, %	Звіт містить графік розподілу площ під кукурудзою, сояшником, пшеницею та іншими культурами. У 2023 р. загальна площа зібраного врожаю – 363 тис. га	Дає змогу оцінити структуру землекористування
	Структура посівів, %	Цитата із звіту: «Ми дотримуємося простого поєднання культур, в якому переважають кукурудза та сояшник, що покриває загалом 80–85% нашого сільськогосподарського банку»	Характеризує спеціалізацію та інтенсивність використання земель
	Сівозміна	«Виробництво сояшнику скоротилося... оскільки Kernel повернувся до більш сталої сівозміни»	Відображає сталість використання сільськогосподарських земель
3. Ефективність землекористування	Урожайність, т/га	Звіт містить таблицю із даними врожайності, зокрема: кукурудза – 4.9 т/га, пшениця – 4.6 т/га, сояшник – 2.5 т/га	Показує продуктивність використання земель
4. Екологічна інтенсивність землекористування	Викиди парникових газів на 1 га, кг CO ₂ e/га	«Компанія прагне контролювати вуглецевий слід своєї продукції ... та діяльності, пов'язаний з польовими ділянками». У звіті наведені показники по культурах	Дозволяє оцінити екологічне навантаження на гектар
	Викиди парникових газів на 1 т урожаю, кг CO ₂ e/т	Наводяться дані про вуглецевий слід з динамікою для ключових культур	Відображає вуглецеву ефективність агровиробництва

1	2	3	4
5. Сталі агропрактики та управління грунтами	Зменшений обробіток ґрунту / регенеративне землеробство	«Скорочення викидів парникових газів від сільськогосподарської практики досягається за допомогою вуглецевих методів землеробства... а саме: зменшення обробітку ґрунту, застосування інгібіторів нітрифікації та впровадження покривних культур»	Показує сталі практики управління землею
	Частка земель під зменшеним обробітком ґрунту	«Більша частина земельного банку Кернел (понад 90%) вже обробляється з використанням скорочених технологій»	Характеризує масштаб впровадження ощадного обробітку ґрунту
	Покривні культури	«Компанія збільшила площу посівів покривних культур до 22 тис. га»	Відображає заходи підтримання родючості ґрунтів
	Ґрунтовий вуглець	«Розрахунки змін вуглецю в ґрунті внаслідок обробітку ґрунту виконуються з використанням підходів «вимірювання та моделювання» та «вимірювання та повторне вимірювання»»	Дає змогу оцінити відновлення ґрунтового вуглецю
	Диференційоване внесення добрив	«Застосовано 59 тис. тонн компостованого гною із соломою. Диференційоване мінеральне удобрення ... дозволяє зменшити частку добрив на 10–15%»	Відображає практики екологізації землекористування
6. Просторове та польове управління землею	Облік на польовому рівні	Розробка оперативного обліку викидів парникових газів від сільськогосподарської діяльності на рівні полів, що є найвищим рівнем деталізації»	Демонструє перехід до просторово деталізованого моніторингу землекористування
	Простежуваність земельного походження продукції	«Відстеження вуглецевого сліду кожної партії зерна (що походить з конкретного поля)»	Пов'язує землекористування з ланцюгом вартості
7. Біорізноманіття та екологічні обмеження	Землі біля природоохоронних територій	У GRI Index компанія вказує розкриття GRI 304-1 (операційні майданчики ... прилеглі до охоронюваних територій), але не надає деталізації через «обмеження конфіденційності»	Відображає врахування природоохоронних обмежень землекористування

Джерело: складено авторами на основі Річного звіту компанії Кернел [25].

У проаналізованому нами звіті компанії Кернел землекористування розкривається через сім груп ключових показників. Водночас у звіті відсутні прямі показники деградації земель, ерозії, зміни землекористування або рекультивації, які були б типовими для більш повної логіки стандартів ESRS E4/TNFD.

Практична цінність розкритих компанією показників землекористування, на нашу думку, є помірно високою, але водночас неоднорідною для різних груп стейкхолдерів. Хоча розкриті показники дозволяють оцінити операційний масштаб, ефективність та окремі екологічні аспекти агровиробництва, однак мають обмеження щодо оцінки довгострокової стійкості земельних ресурсів, деградації та ризиків зміни землекористування.

Для інвесторів ці показники мають найбільшу цінність у трьох вимірах:

1) операційна ефективність: земельний банк, урожайність та структура посівів дозволяють оцінити продуктивність основного активу аграрної компанії;

2) ESG- та кліматичні ризики: CO₂e/га, вуглецеве землеробство та скорочений обробіток ґрунту сигналізують про готовність компанії до кліматичного регулювання та вимог сталого розвитку ланцюга поставок;

3) якість управління: GIS-моніторинг, облік на польовому рівні та простежуваність земельного походження продукції демонструють зрілість систем управління природним капіталом.

Однак, інвестор не зможе повноцінно оцінити довгострокову стійкість земельного капіталу, оскільки відсутні індикатори деградації ґрунтів, ерозії, втрати гумусу, змін у землекористуванні, індекси водного стресу та кількісні показники біорізноманіття.

Для місцевих громад, державних регуляторів, кредиторів, орендодавців та екологічних організацій звіт є корисним як джерело інформації про масштаб використання земель і впровадження сталих практик, але його аналітична цінність обмежена недостатньою деталізацією екологічних наслідків.

Висновки. Проведене дослідження засвідчило, що на глобальному рівні сформовано багаторівневу систему нормативного регулювання розкриття показників землекористування у звітності зі сталого розвитку, в якій різні рамки виконують взаємодоповнюючі функції. Стандарти GRI та ESRS формують основу нефінансового екологічного розкриття, зосереджуючись на фізичних змінах у використанні земель, впливах на біорізноманіття та стан екосистем. Натомість стандарти IFRS S1/S2 переводять проблематику землекористування у площину фінансової матеріальності, орієнтуючи компанії на розкриття ризиків, що впливають на бізнес-модель, вартість активів та фінансову стійкість. Рекомендації TNFD забезпечують інтеграцію просторового, природоорієнтованого та ризик-орієнтованого підходів, дозволяючи оцінювати взаємозалежність бізнесу і природних систем. Додаткові нормативні рамки (ISO 14001, ЦСР 15, CDP) доповнюють систему корпоративного розкриття інформації про сталий розвиток на управлінському, стратегічному та інформаційно-ринковому рівнях.

Результати дослідження підтверджують, що міжнародна практика поступово зміщується від декларативного опису екологічної відповідальності до вимірюваного, просторово деталізованого та інтегрованого розкриття показників землекористування. При цьому найбільш комплексний підхід демонструють ESRS і TNFD, які вимагають не лише звітування про результати діяльності, але й надавати показники оцінки екосистемних ризиків, деградації земель, змін у землекористуванні та залежності бізнесу від природного капіталу.

На основі контент-аналізу практики великих агрохолдингів України виявлено низький рівень поширення звітності зі сталого розвитку та обмежене використання міжнародних стандартів у сфері розкриття показників землекористування. Більшість компаній або взагалі не оприлюднюють звітність зі сталого розвитку, або обмежуються декларативним описом екологічних ініціатив без наведення

кількісних індикаторів, придатних для незалежної оцінки та порівняння. Це свідчить про недостатню інституційну зрілість практик ESG-розкриття в українському аграрному секторі.

Кейс-аналіз річної звітності компанії Кернел показав, що серед українських агрохолдингів саме ця компанія демонструє найбільш системний підхід до розкриття показників землекористування, поєднуючи елементи методології GRI, TNFD і CDP. У звіті компанії ідентифіковано сім груп показників землекористування. Практична цінність такого розкриття є помірно високою, оскільки воно забезпечує інвесторів та інших стейкхолдерів інформацією необхідною для оцінки операційної ефективності, ESG-ризиків та якості управління природним капіталом.

Водночас виявлено суттєві прогалини у звітності компанії, зокрема відсутність системного розкриття показників деградації земель, ерозії, зміни землекористування, втрати гумусу, водного стресу та кількісних характеристик біорізноманіття, які є важливими елементами стандартів ESRS E4 і рекомендацій TNFD. Це обмежує можливість комплексної оцінки довгострокової екологічної стійкості земельного капіталу та ризиків його виснаження.

З огляду на гармонізацію українського законодавства із Директивою ЄС 2022/2464 та запровадження обов'язкової звітності зі сталого розвитку на основі ESRS, очікується поступове розширення корпоративного розкриття показників землекористування українськими аграрними компаніями, вивчення проблематики якого відкриває перспективи для подальших досліджень.

Декларація про конфлікт інтересів

Автори заявили про свою приналежність до журналу, в якому опубліковано цю статтю, як редактори/рецензенти. З цієї причини статтю було рецензовано зовнішніми незалежними експертами за окремою редакційною процедурою.

Таксономія внесків авторів

Сергій Остапчук: концептуалізація, методологія, дослідження, курація даних, написання – початковий проєкт, адміністрування проєкту; **Наталія Царук:** перевірка, формальний аналіз, дослідження, курація даних, написання – рецензування та редагування, знаходження фінансової підтримки.

4 References

1. Frouz, J., Čemus, V., Frouzová, J., Peterková, A., & Kotecký, V. (2024). Can corporate supply chain sustainability standards contribute to soil protection?. *Soil*, 10(2), 505–519. <https://doi.org/10.5194/soil-10-505-2024>
2. Gerber, R., Smit, A., & Botha, M. (2024). An evaluation of environmental, social, and governance reporting in the agricultural sector. *Business Strategy & Development*, 7(1), e316. <https://doi.org/10.1002/bsd2.316>
3. Makarenko, I., Steiner, B., & Yuhai, K. (2024). Transparency of sustainability disclosure in agri-food value chain management: Mapping the scientific landscape. *Problems & Perspectives in Management*, 22(4), 268–287. [http://dx.doi.org/10.21511/ppm.22\(4\).2024.21](http://dx.doi.org/10.21511/ppm.22(4).2024.21)

4. Muriel, M. J., Larrán, M., Andrades, J., & Calzado, M. Y. (2025). Sustainability information disclosure in the agri-food sector: a systematic literature review. *British Food Journal*, 127(8), 3041–3072. <https://doi.org/10.1108/BFJ-08-2024-0783>
5. Jindřichovská, I., Kubičková, D., & Mocanu, M. (2020). Case study analysis of sustainability reporting of an agri-food giant. *Sustainability*, 12(11), 4491. <https://doi.org/10.3390/su12114491>
6. Buallay, A. (2022). Sustainability reporting and agriculture industries' performance: worldwide evidence. *Journal of Agribusiness in Developing and Emerging Economies*, 12(5), 769–790. <https://doi.org/10.1108/JADEE-10-2020-0247>
7. Sharma, R., & Dhruv, G. (2025). Cross-sectoral analysis of corporate biodiversity disclosures among top revenue global companies. *Discover Sustainability*, 6(1), 1256. <https://doi.org/10.1007/s43621-025-02125-5>
8. Sustainability reporting | EFRAG. Retrieved from: <https://www.efrag.org/en/sustainability-reporting>
9. Bassen, A., Buchholz, D., Lopatta, K., & Rudolf, A. R. (2025). Assessing biodiversity-related disclosure: Drivers, outcomes, and financial impacts. *Journal of Industrial Ecology*, 29(1), 311–329. <https://doi.org/10.1111/jiec.13596>
10. Dindar, E. (2026). TSRS-Aligned Sustainability Reporting in Turkey's Agri-Food Sector: A Qualitative Content Analysis Based on GRI 13 and the SDGs. *Sustainability*, 18(2), 1085. <https://doi.org/10.3390/su18021085>
11. Zhuk, V., Zamula, I., Liudvenko, D., & Popko, Y. (2020). Development of non-financial reporting of agricultural enterprises of Ukraine. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 6(4), 76–89. <https://doi.org/10.51599/are.2020.06.04.05>
12. Metelytsia, V., Gagalyuk, T., & Kolisnyk, O. (2024). The report on sustainable development and investments in the agricultural sector: the environmental capital perspective. *The Ukrainian Economic Journal*, 6, 59–68. <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2024-6-10>
13. Vovk, V. (2025). Implementation of ESG concepts: a strategic imperative for the sustainable growth of small and medium-sized agricultural enterprises in Ukraine. *Economy and Society*, 81. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-117> [in Ukrainian]
14. GRI – Standards. Retrieved from: <https://www.globalreporting.org/standards/>
15. IFRS – General Sustainability-related Disclosures. Retrieved from: <https://www.ifrs.org/projects/completed-projects/2023/general-sustainability-related-disclosures/>
16. Disclosure recommendations – TNFD. Retrieved from: <https://tnfd.global/recommendations/>
17. ISO 14001:2026(en), Environmental management systems – Requirements with guidance for use. Retrieved from: <https://www.iso.org/obp/ui/ru/#iso:std:92300:en>
18. THE 17 GOALS | Sustainable Development. Retrieved from: <https://sdgs.un.org/goals>
19. CDP: Turning Transparency to Action. Retrieved from: <https://www.cdp.net/en>
20. KPMG. (2024). GRI adoption for sustainable reporting increased to 71%: KPMG – ESG Post. Retrieved from: <https://esgpost.com/gri-adoption-for-sustainable-reporting-increased-to-71-kpmg/>
21. PwC. (2026). Key insights from the PwC-IIF ISSB adoption survey. Retrieved from: <https://www.pwc.com/us/en/services/esg/library/pwc-iif-issb-financial-institutions-survey.html>
22. Maletic, M., Podpečan, M., & Maletic, D. (2015). ISO 14001 in a corporate sustainability context: a multiple case study approach. *Management of Environmental Quality: An International Journal*, 26(6), 872–890. <https://doi.org/10.1108/MEQ-08-2014-0129>
23. Reinbacher, S. C. (2025). Comparative Analysis of Disclosure Requirements of ESRS E and ISO 14001: Developing Measures to Bridge the Gaps. Master's Thesis. <https://doi.org/10.34901/mul.pub.2025.146>
24. Kwon, S., Kim, H., & Ko, C. (2026). Exploratory Analysis of Global TNFD Adoption and Strategic Implications for the Forestry and Environmental Sector. *Forests*, 17(3), 394. <https://doi.org/10.3390/f17030394>
25. Kernel Holding S.A. (2024). Annual Report for the year ended 30 June 2023. Retrieved from: [https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2024/02/FY2023 Kernel Annual Report.pdf](https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2024/02/FY2023%20Kernel%20Annual%20Report.pdf)
26. Ostapchuk, S., & Voliak, L. (2026). Consequences of the Introduction of Mandatory Sustainability Reporting: A Critical Review of International Practice. *Oblik i finansi*, 1(111), 36-44. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2026-1\(111\)-36-44](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2026-1(111)-36-44) [in Ukrainian]
27. Hanusych, V., & Shimon, V. (2025). Implementation strategy for sustainable development accounting and reporting in Ukraine. *Kyiv Economic Scientific Journal*, 10, 28–34. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-10-4> [in Ukrainian]